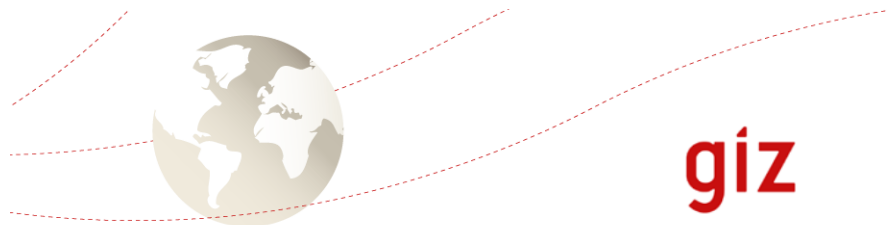

State Aid Management Project
Funded by the European Union

Postupci državne pomoći u EU i u Crnoj Gori

Péter Staviczky

11. 11. 2013.

Postupci državne pomoći u EU

Čl. 108 Ugovora o funkcionisanju EU

- Klauzula o mirovanju i stalan pregled sistema od strane Komisije
- Obavezna notifikacija za države članice
- Države članice i COM su strane u postupku
- Obavlja se u elektronskom sistemu (SANI)
- Regulativa 659/1999/EK (nedavno izmijenjena)
- Sudska praksa o povraćaju, locus standi trećih strana

Procedura notifikacije

Notifikacija koju pokreće država članica

2 mjeseca za COM da reaguje ili odobri (I faza)

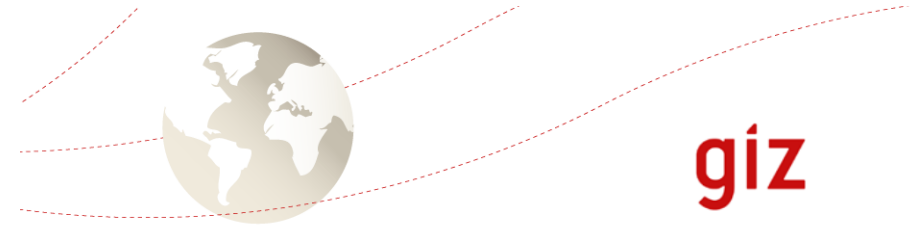
- nije pomoć
- kompatibilna
- ili da pokrene formalnu istragu (II faza)

II faza: javne treće strane mogu da komentarišu,
zatvoreno do odluke

- nije pomoć
- kompatibilna
- uslovna odluka
- negativna odluka sa/bez povraćaja nezakonite pomoći

Procedure

Postupak po službenoj dužnosti

Komisija može da pokrene postupak u slučaju ne-notifikovane (nezakonite) pomoći – na osnovu prigovora ili medijskih navoda

Nema vremenskog ograničenja za Evropsku komisiju u slučaju nezakonite pomoći

Mogućnost da se izvrši povraćaj ako je pomoć nekompatibilna

Odluke na kraju I i II faze

I faza – najmanje 2 mjeseca

- Nije pomoć
- Kompatibilna
- Sumnje u pogledu pomoći/kompatibilnosti – pokretanje formalne istrage

II faza – traženje komentara trećih strana – u prosjeku 18 mjeseci.

- Nije pomoć
- Kompatibilna
- Kompatibilna sa uslovima
- Nije kompatibilna sa/bez povraćaja

Neke definicije

Nezakonita pomoć

- Povreda klauzule o mirovanju
- Rizik povraćaja i uključivanje nacionalnih sudova

Nekompatibilna pomoć

- Nije u skladu sa propisima o državnoj pomoći (intenzitet pomoći, prihvatljivi troškovi, itd.)

Prigovori

- Besplatni
- Zadovoljiti više zahtjeve

Prednotifikacija

- Izbjegavati pitanja u zvaničnom postupku i u II fazi

Neke definiicije

Šema pomoći: svaki akt na osnovu koga, bez potrebe za drugim implementacionim mjerama, može da se dodjeljuje individualna pomoć preduzećima definisanim u aktu na opšti i apstraktan način i svaki akt na osnovu koga se može dodijeliti pomoć koja nije vezana za konkretni projekat jendom ili više preduzeća

Individualna pomoć: pomoć koja se ne dodjeljuje na osnovu šeme pomoći i čija dodjela se notifikuje na osnovu šeme pomoći

- **Posljedice**

Zakornitost	Kompatibilnost	Posljedica
Notifikovana	Kompatibilna	Odobrenje od strane COM
Notifikovana	Nekompatibilna	Zabrana, ne može se staviti na snagu
Nije notifikovana	Kompatibilna	Odobrenje COM, ali na osnovu postupka nacionalni sud može preduzeti mjere usljed nezakonitosti
Nije notifikovana	Nekompatibilna	Povraćaj / nacionalni sudovi

Povraćaj nekompatibilne i nezakonite pomoći po propisima EU

Regulativa i sudska praksa, obavještenje COM

COM je obavezna da naloži povraćaj po članu 14 Procesne regulative

Povraćaj sa složenim interesom – eliminisati prednost

Povraćaj realizivati u skladu sa nacionalnim pravom

Obavezan neposredan i efektivan povraćaj (2+2 mjeseca)

Neusaglašenost: sudski nalog za plaćanje kazne u budžet EU

Rijetki izuzeci za izbjegavanje povraćaja (10 godina ograničenja, legitimni interesi, apsolutna nemogućnost)

Postupci po crnogorskom zakonu

- Posebna procedura notifikacije utvrđena nacionalnim zakonom
- Nacionalni organ odgovoran za procjenu
- Evropska komisija se naknadno obavještava o procijenjenim planovima pomoći, uz obrazloženje

Procedura prijave

- Davalac državne pomoći dužan je da, prije dodjele državne pomoći, podnese prijavu državne pomoći Komisiji (Zakon o kontroli državne pomoći, član 16 stav 1)
- U slučaju da poslije podnošenja prijave dođe do promjene već prijavljene državne pomoći, davalac državne pomoći, odnosno predlagač šeme ili individualne državne pomoći dužan je da nastalu promjenu prijavi Komisiji (Zakon o kontroli državne pomoći, član 17 stav 3)
- Prijavljena državna pomoć ne smije se dodijeliti do donošenja rješenja Komisije o usklađenosti državne pomoći sa Zakonom o kontroli državne pomoći (član 17, stav 4)
- Davalac državne pomoći je organ državne uprave, organi lokalne uprave i pravno lice koje razrađuje mjere državne pomoći i/il je obezbjeđuje korisniku (Zakon o kontroli državne pomoći, član 3, stav 4)

Prijava i struktura za odlučivanje u Crnoj Gori

Obavezni zahtjevi državne pomoći koje treba uključiti u šemu državne pomoći / individualnu državnu pomoć

- Cilj
- Prihvatljive djelatnosti
- Forma državne pomoći
- Prihvatljivi rashodi
- Maksimalni iznos pomoći po projektu, primjenljive procedure za velike projekte (za određene ciljeve)
- Primjenljivi intenzitet pomoći
- Neprihvatljivi sektori i/ili sektori sa posebnim zahtjevima
- Kumulacija/ kombinacija državne pomoći po različitim mjerama državne pomoći
- Trajanje

Nezakonita i nekompatibilna državna pomoć

- Nezakonita državna pomoć se odobrava bez poštovanja obaveze prijave i čekanja odluke Komisije za kontrolu državne pomoći, odnosno državna pomoć odobrena u suprotnosti sa proceduralnim pravilima predviđenim članom 16 stav 1 i članom 17 stav 4 Zakona o kontroli državne pomoći
- Nekompatibilna državna pomoć je pomoć koja nije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, Uredbom o detaljnim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći i Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju

Povraćaj nekompatibilne i nezakonite pomoći/ naknadna kontrola

- Svrha povraćaja državne pomoći je da se ponovo uspostavi stanje koje je postojalo na tržištu prije dodjele državne pomoći – nije savršeno rješenje
- Povraćaj nezakonite i nekompatibilne pomoći nije kazna, već ponovno uspostavljanje prethodnog stanja i predviđeno je da eliminiše prednost koja je postojala u odnosu na konkurente na tržištu (složeni interes)
- Sprovodi Komisija za kontrolu državne pomoći, a izvještava se Evropska komisija: SSP čl. 73 4. ovlašćenje da se naloži povraćaj nezakonito dodijeljene pomoći je na nacionalnom nivou
- Naknadna kontrola: Komisija za kontrolu državne pomoći ima dužnost da kontroliše usklađenosti dodijeljene državne pomoći (Zakon o kontroli državne pomoći, član 10 stav 1 alineja 2) - transparentnost

Neke razlike u odnosu na propise EU čl. 20 i 20a Uredbe

Komisija za kontrolu državne pomoći mora da naloži povraćaj nezakonito odobrene državne pomoći

Po propisima EU, Evropska komisija ne može to da uradi, samo ako je državna pomoć istovremeno i nekompatibilna

30 dana za Komisiju za kontrolu državne pomoći da inicira postupak + 60 dana za donošenje odluke

Komisija za kontrolu državne pomoći može i obustaviti dodjelu pomoći, EK je rijetko koristila to ovlašćenje

Povraćaj bez odlaganja (umjesto 2+2 mjeseca)

Zloupotreba državne pomoći/nepravilnosti u dodjeli državne pomoći

- Ako Komisija za kontrolu državne pomoći u postupku kontrole utvrdi nepravilnosti u dodjeli i korišćenju državne pomoći, određuje rok za otklanjanje utvrđene nepravilnosti (Zakon o kontroli državne pomoći, čl. 21 stav 1)
- Ako davalac državne pomoći ne ukloni utvrđene nepravilnosti, Komisija za kontrolu državne pomoći donosi rješenje o neusklađenosti državne pomoći, naloži davaocu državne pomoći da povрати zloupotrebijenu državnu pomoć i da obustavi dalju dodjelu neiskorišćenog dijela državne pomoći (Zakon o kontroli državne pomoći, čl. 21 stavovi 2 i 3)
- Po SSP (čl. 73 10.) ako Evropska komisija utvrdi nekompatibilne prakse sa strane Komisije za kontrolu državne pomoći mora da se konsultuje sa Savjetom za stabilizaciju i pridruživanje i preduzme odgovarajuće mjere u roku od 30 dana